ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ДНЗ «Вінницький
центр професійно-технічної освіти
технологій та дизайну»
_____ **Галина ДАЦИШИНА**
Наказ від «09» вересня 2026 р. № 226

ПОЛОЖЕННЯ

про академічну доброчесність
у Державному навчальному закладі
«Вінницький центр професійно-технічної освіти
технологій та дизайну»

ПОГОДЖЕНО
Протокол засідання ради
студентського самоврядування
ДНЗ «Вінницький центр професійно-
технічної освіти технологій та
дизайну»
Галова ради студентського
самоврядування
_____ _____

ПОГОДЖЕНО
Педагогічною радою ДНЗ «Вінницький
центр професійно-технічної освіти
технологій та дизайну»
(Протокол від «28» серпня 2026р. № 1)

ВІННИЦЯ 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність у Державному навчальному закладі «Вінницький центр професійно-технічної освіти технологій та дизайну» (далі Положення) закріплює основні принципи і правила академічної доброчесності, правові та організаційні механізми її формування та забезпечення, основні ознаки і види порушень академічної доброчесності та заходи реагування на такі у Державному навчальному закладі «Вінницький центр професійно-технічної освіти технологій та дизайну» (далі Центр).
1.2. Це Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», "Про професійну освіту", "Про повну загальну середню освіту", «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Правил внутрішнього розпорядку Центру й інших нормативно-правових актів чинного законодавства України та нормативних актів Центру.
1.3. Положення спрямоване на дотримання високих професійних стандартів, утвердження академічних чеснот та запобігання порушення академічної доброчесності. Формування академічної доброчесності здобувачів освіти є одним із завдань Центру.
1.4. Норми цього Положення закріплюють правила етичної поведінки безпосередньо в основних сферах діяльності Центру – освітній та виховній.
1.5. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу Центру і є для обов'язковою до виконання. Кожен учасник освітнього процесу закладу зобов’язаний дотримуватись принципів академічної доброчесності.
1.6. Директор забезпечує дотримання принципів академічної доброчесності в Центрі у межах своєї компетенції.
1.7. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, а також види відповідальності за конкретні порушення визначаються Педагогічною радою Центру. Рішення про академічну відповідальність педагогічних працівників приймає Педагогічна рада або атестаційна комісія відповідного рівня. Рішення про академічну відповідальність здобувачів освіти приймає педагогічний працівник, який виявив порушення.
1.8. В інших випадках рішення може прийматися директором та/або Педагогічною радою за погодженням з органами студентського самоврядування.

2. ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1 У цьому Положенні наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:
2.1.1 автор - фізична особа, яка своєю працею створила академічний твір (його частину) чи навчальну роботу (її частину);

2.1.2 академічна доброчесність - сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;
2.1.3 академічний твір - твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проекту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;
2.1.4 внутрішній акт - документ закладу освіти, наукової установи, іншого суб'єкта академічної діяльності, затверджений у встановленому порядку його колегіальним органом управління, що стосується питань академічної доброчесності;
2.1.5 джерело інформації - друковане чи електронне видання, архівний матеріал, інтернет-ресурс, особиста комунікація, інше джерело, з якого отримано інформацію, що використовується в академічному творі чи навчальній роботі;
2.1.6 навчальна робота - результат виконання здобувачем освіти навчального завдання (навчальних завдань), відображений у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, пластичній, цифровій чи іншій формі;
2.1.7 суб'єкти академічної діяльності - педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені, здобувачі освіти, вступники, учасники та організатори конкурсів, експерти у сфері освіти і науки, суб'єкти освітньої діяльності, суб'єкти наукової діяльності;
2.1.8 уповноважений орган - колегіальний орган закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до цього Закону розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до цього Закону внутрішнім актом;
2.1.9 уповноважена особа - педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник закладу освіти, наукової установи, уповноважений відповідно до цього Закону реагувати на порушення академічної доброчесності, розглядати повідомлення про порушення академічної доброчесності та/або застосовувати заходи реагування на порушення академічної доброчесності, визначені відповідно до цього Закону внутрішнім актом.

2.2 Базовими цінностями академічної доброчесності є:

2.2.1 чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;
2.2.2 довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;
2.2.3 повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;
2.2.4 справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик закладів освіти, наукових

установ, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності;
2.2.5 відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;
2.2.6 стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;
2.2.7 рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності.

2.3Базовими принципами академічної доброчесності є:

2.3.1 пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;
2.3.2 відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;
2.3.3 нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;
2.3.4 повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;
2.3.5 уникнення конфлікту інтересів.

3. ОСНОВНІ ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1 Академічна доброчесність у педагогічній, викладацькій діяльності та роботі майстрів виробничого навчання

3.1.1 Педагогічні працівники, майстри виробничого навчання та інші особи, які здійснюють викладацьку діяльність у Центрі, зобов'язані дотримуватися таких правил:
- повага до гідності, прав та інтересів здобувачів освіти/студентів, колег та інших учасників освітнього процесу.
- науковість та актуальність знань: ґрунтувати теоретичне навчання та практичну підготовку на надійних, перевірених і достовірних даних, що відображають сучасний стан розвитку відповідної галузі, техніки, технологій та виробництва.
- ретельна перевірка, надійність і достовірність навчальних матеріалів, нормативно-технічної документації та іншої інформації, що надається здобувачам освіти.
- чітке окреслення очікуваних результати навчання (знання, уміння, навички), встановлення зрозумілих вимог до виконання навчальних і виробничих завдань та забезпечення прозорої системи оцінювання на основі заздалегідь оприлюднених критеріїв.
- доброчесне оцінювання теоретичні знань, лабораторно-практичних, кваліфікаційних, пробних робіт та звітів з виробничої практики здобувачів

освіти, обов'язково переконуючись у відсутності ознак плагіату, списування чи несанкціонованого використання штучного інтелекту.
- власним прикладом (чесністю, повагою до авторського права, виконанням обов'язків) сприяти формуванню у здобувачів освіти культури академічної доброчесності.
- активно стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до самостійного виконання завдань, чесного навчання та якісного опанування професії.
- вчасне, неупереджене та невибіркове реагувати на будь-які прояви академічної нечесності, припиняти виявлені порушення та застосовувати до здобувачів освіти заходи реагування, визначені чинним законодавством та цим Положенням.

3.1.2 Педагогічним працівникам та майстрам виробничого навчання категорично забороняється доводити до здобувачів освіти/студентів завідомо неправдиву, застарілу чи викривлену інформацію, сфабриковані або сфальсифіковані дані.

3.1.3 Винятком є випадки, зумовлені суто методичними чи навчальними цілями (наприклад, розбір технологічних помилок, аналіз дефектів у роботі, розв'язання ситуаційних задач), спрямовані на формування у студентів критичного мислення, вміння аналізувати інформацію та виявляти невідповідності у виробничих процесах.

3.2 Академічна доброчесність у навчальній та виробничій діяльності здобувачів освіти/студентів

3.2.1 Здобувачі освіти/студенти Центру зобов’язані дотримуватися правил академічної доброчесності під час теоретичного навчання, лабораторно-практичних занять, виробничого навчання та професійно-практичної підготовки.

3.2.2 Здобувачі освіти/студенти зобов'язані:

- виконувати кожне навчальне, практичне, кваліфікаційне чи пробне завдання одноосібно. Виняток становлять випадки, коли умови завдання передбачають колективну (командну) роботу, або якщо правилами виконання дозволено використання допоміжних матеріалів, інтернет-ресурсів чи отримання консультацій.
- коректно цитувати та посилатися на джерела: у разі використання у своїх роботах (рефератах, звітах із практики, презентаціях, дипломних або творчих проєктах) результатів праці інших авторів (текстів, креслень, зображень, технологічних карт, ідей чи розробок) обов'язково зазначати чітке посилання на джерело інформації та її автора.
- уникати самоплагіату: включати у нове навчальне або практичне завдання раніше створені та вже оцінені власні роботи (або їхні частини) дозволяється виключно тоді, коли це прямо передбачено або дозволено керівником (викладачем, майстром виробничого навчання) під час видачі завдання.
- обмежено та санкціоновано використовувати штучний інтелект: використання генеративних моделей штучного інтелекту (чат-ботів, генераторів текстів, зображень, програмного коду чи технологічних розрахунків) під час виконання навчальних завдань, самостійних чи кваліфікаційних робіт без

попереднього дозволу викладача (або майстра виробничого навчання) категорично заборонено. Якщо таке використання було дозволено в межах конкретного завдання, студент зобов'язаний відкрито зазначити, які саме елементи роботи чи дані були згенеровані за допомогою інструментів ШІ.

3.3 Академічна доброчесність під час оцінювання результатів академічної діяльності

3.3.1 Педагогічні працівники, майстри виробничого навчання та інші особи, які проводять оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, зобов’язані вживати всіх заходів, визначених Законом України «Про академічну доброчесність», актами законодавства та цим Положенням, задля забезпечення об'єктивного та чесного оцінювання.
3.3.2. Оцінювання результатів навчання (зокрема під час поточної, тематичної, підсумкової атестацій, кваліфікаційних пробних робіт чи державної кваліфікаційної атестації) здійснюється виключно:
- із дотриманням визначених законодавством цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.
- відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог, процедур та чітких і зрозумілих критеріїв оцінювання.
- за допомогою методів, засобів та інструментів оцінювання (тести, практичні завдання, захист проєктів тощо), які здатні перевірити реальний рівень набутих професійних компетентностей.
- за відсутності сторонньої недозволеної допомоги, списування чи створення для окремих студентів штучних переваг чи перешкод, не передбачених умовами оцінювання.
- із наданням додаткової підтримки здобувачам з особливими освітніми потребами (ООП) під час оцінювання не вважається створенням неправомірних переваг і є обов'язковим.
- за відсутності конфлікту інтересів (або після його врегулювання в установленому законом порядку), а також за відсутності упередженого ставлення чи дискримінації здобувачів освіти/студентів за будь-якою ознакою.
3.3.3. Категорично забороняється оцінювати особистість студента, його поведінку, зовнішній вигляд, одяг, зачіску чи інші особисті ознаки, якщо вони не є прямим об’єктом оцінювання відповідно до оприлюднених вимог до результатів освітньої та професійної діяльності.

3.4 Академічна доброчесність в експертній діяльності та внутрішньому рецензуванні

Викладачі, майстри виробничого навчання та представники адміністрації Центру, які залучаються до проведення експертизи, рецензування, аудитів чи оцінювання, зобов'язані забезпечувати максимальну об'єктивність та неупередженість.
Експертна діяльність у Центрі базується на таких положеннях:
- дотримання особами, які здійснюють експертну діяльність у межах процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти (зокрема під

час ліцензійної експертизи, атестації закладу, перевірок робочих програм, рецензування методичних розробок, дипломних чи творчих проєктів, участі в журі конкурсів професійної майстерності тощо) цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.

- регулювання чинним законодавством України та внутрішніми актами суб'єктів, які офіційно залучають фахівців до проведення відповідної експертизи заходів та етапів експертної оцінки.
- уникнення конфлікту інтересів та обмеження: з метою запобігання упередженості, особа не має права брати участь у процедурах і заходах зовнішнього забезпечення якості освіти (зокрема інституційному аудиті чи акредитації) щодо закладу освіти чи наукової установи, у яких вона безпосередньо працювала (за сумісництвом чи основним місцем роботи) або здобувала освіту протягом останніх трьох років з дня звільнення або завершення навчання.

3.4.1. Особливості внутрішнього рецензування та взаємооцінювання: під час рецензування методичних розробок, посібників, відкритих уроків чи майстер-класів своїх колег у межах закладу освіти, педагогічні працівники зобов'язані керуватися принципами колегіальності, професійної етики та конструктивної критики. Забороняється занижувати або завищувати оцінку через особисті стосунки, кумівство чи конкуренцію.

3.4.2. Відповідальність експерта (рецензента): надання експертом (рецензентом) завідомо неправдивого, необ'єктивного, купленого або упередженого висновку, а також приховування очевидних порушень академічної доброчесності (зокрема плагіату чи фабрикації даних) у роботі, що перевіряється, є грубим порушенням цього Положення. У разі встановлення таких фактів, експерт усувається від подальшої експертної діяльності в закладі освіти, а матеріали передаються на розгляд Комісії з питань академічної доброчесності для розв'язання питання про притягнення його до дисциплінарної відповідальності.

3.5 Академічна доброчесність під час організації та проведення конкурсів, олімпіад і виставок

Під час організації та проведення внутрішніх або участі у зовнішніх конкурсах професійної майстерності, олімпіадах, виставках технічної чи художньої творчості всі учасники освітнього процесу Центру зобов'язані суворо дотримуватися принципів чесної конкуренції та академічної доброчесності.

3.5.1. Обов'язки закладу освіти як організатора конкурсу:

Адміністрація закладу, методична рада або оргкомітет, що виступають організаторами конкурсних заходів, зобов'язані:

- заздалегідь визначати конкретні категорії здобувачів освіти (наприклад, за курсами, професіями, кваліфікаційними розрядами) або педагогічних працівників, які мають право брати участь у конкурсі.
- гарантувати однакові умови для всіх конкурсантів на кожному етапі проведення заходу (доступ до обладнання, інструментів, матеріалів, програмного забезпечення, робочих місць тощо).

- розробляти, затверджувати та завчасно оприлюднювати детальні правила проведення конкурсу й оцінювання робіт, забезпечуючи їх безумовне та однакове виконання для всіх учасників.

3.5.2. Вимоги до правил та інструкцій конкурсу:

Усі положення та правила проведення конкретного конкурсу в обов'язковому порядку мають містити:

- вимоги щодо дотримання академічної доброчесності конкурсантами, членами журі, конкурсною комісією, експертами та іншими залученими особами.
- чіткий перелік дій, які визнаються порушенням (наприклад, використання чужих заготовок, підміна виробів, підказки майстрів, упередженість журі).
- конкретні заходи реагування на виявлені факти академічної нечесності (зокрема порядок дискваліфікації учасника чи анулювання результатів).

3.5.3. Обов'язки учасника конкурсу:

Кожен учасник конкурсу (здобувач освіти/студент або педагог) зобов'язаний:

- виконувати всі конкурсні, теоретичні, практичні чи творчі завдання виключно самостійно та демонструвати результати лише індивідуальної майстерності.
- виконувати завдання спільно з іншими особами або використовувати сторонню допомогу/допоміжні матеріали виключно у випадках, коли це прямо передбачено офіційними правилами або специфікою самого конкурсного завдання (наприклад, командні змагання з професії).

3.5.4. Заборона стороннього втручання та допомоги майстрів (викладачів):

Під час проведення конкурсів професійної майстерності майстрам виробничого навчання, викладачам та іншим кураторам учасників категорично забороняється виконувати будь-яку частину конкурсного завдання замість свого учасника, надавати йому приховані підказки, передавати заздалегідь підготовлені деталі, вузли чи матеріали. Робота має бути виконана конкурсантом безпосередньо на місці проведення змагань у відведений час. Порушення цієї вимоги веде до негайної дискваліфікації здобувача освіти, а щодо педагога - розглядається як дисциплінарний проступок.

3.5.5. Процедура апеляції та оскарження результатів:

У разі виникнення обґрунтованих підозр щодо упередженості членів журі, створення штучних переваг чи перешкод окремим учасникам або інших порушень академічної доброчесності, учасник конкурсу має право подати письмову апеляцію до оргкомітету (або Комісії з питань академічної доброчесності закладу). Апеляція подається не пізніше ніж протягом одного робочого дня з моменту оголошення попередніх результатів. Оргкомітет зобов'язаний розглянути скаргу, за потреби перевірити відеофіксацію або конкурсні протоколи та надати офіційну відповідь. До завершення розгляду апеляції остаточні результати конкурсу не затверджуються.

4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Структура та мета функціонування внутрішньої системи

4.1.1. Центр забезпечує функціонування внутрішньої системи академічної доброчесності яка ґрунтується на загальновизнаних цінностях, принципах та правилах чесного навчання й викладання та є обов'язковою складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу.
4.1.2. Внутрішня система забезпечення академічної доброчесності Центру включає такі ключові елементи:
- комплекс заходів щодо формування, підтримання та популяризації культури доброчесності серед майстрів, викладачів та студентів.
- вимоги до створення, виконання й оцінювання робіт.
- системні дії, спрямовані на утвердження етичних стандартів у освітньому процесі.
- прозору процедуру перевірки повідомлень про порушення, яка гарантує захист прав заявників та обвинувачених, порядок ухвалення рішень про санкції та механізм їх оскарження.
4.1.3. Заходи та процедури, що безпосередньо стосуються здобувачів освіти/студентів, в обов'язковому порядку студентською профспілкою Центру.

4.2. Завдання системи забезпечення академічної доброчесності

Реалізація процедур академічної доброчесності у Центрі має забезпечувати:
- підвищення обізнаності всіх учасників освітнього процесу (адміністрації, викладачів, майстрів виробничого навчання, студентів) щодо принципів академічної етики.
- дотримання правил доброчесності під час теоретичних уроків, лабораторно-практичних занять, виробничого навчання та практики.
- мінімізацію ризиків та можливостей для здійснення порушень (плагіату, списування, несанкціонованого використання ШІ, фальсифікації результатів).
- запобігання та врегулювання конфліктів інтересів під час оцінювання знань чи проведення внутрішніх конкурсів.
- дієве та швидке реагування на будь-які зафіксовані факти академічної нечесності.

4.3 Прозорість та обов'язкові перевірки матеріалів

- Центр зобов’язаний оприлюднити на своєму офіційному вебсайті (а в разі його відсутності - на сайті засновника) це Положення.
- Центр забезпечує обов’язкову перевірку на відсутність ознак плагіату та інших порушень щодо всіх методичних розробок, посібників, збірників матеріалів, які видаються закладом, оприлюднюються у його виданнях або рекомендуються методичною радою до друку чи використання в освітньому процесі.

4.4 Повноваження та обов'язки керівника закладу освіти

Директор Центру та керівники структурних підрозділів безпосередньо забезпечують належне функціонування системи академічної доброчесності шляхом:

- систематичної організації семінарів, вебінарів, виховних годин, круглих столів та інструктажів щодо роз'яснення правил доброчесності для студентів та колективу.
- забезпечення обов’язкової реєстрації кожного звернення або повідомлення про ймовірне порушення академічної доброчесності.
- організації обов’язкової перевірки на дотримання академічної доброчесності осіб, які претендують на посади педагогічних працівників під час прийому на роботу.
- контролю за об'єктивним розглядом випадків порушень, притягнення винних до відповідальності, ведення документації та оприлюднення ухвалених Комісією рішень.

5 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Центр створює умови для формування доброчесного освітнього середовища, залучаючи до цього процесу адміністрацію, педагогічний колектив, майстрів виробничого навчання, студентів та їхніх батьків.

5.1 Обов'язки закладу освіти із забезпечення доброчесності студентів:

З метою запобігання порушенням та підтримки здобувачів освіти Центр:

- організовує навчання студентів основам академічної доброчесності.
- вживає заходів для недопущення перевантаження студентів, забезпечує відповідність обсягу і складності завдань часу, який відведено на їх виконання навчальним планом.

5.2 Роль педагогічних працівників:

Кожен педагогічний працівник зобов’язаний утверджувати культуру академічної доброчесності серед здобувачів освіти/студентів шляхом:

- особистого дотримання академічної доброчесності.
- навчання принципам і правилам академічної доброчесності, підвищення рівня обізнаності студентів щодо академічної доброчесності;
- стимулювання та заохочення студентів до дотримання академічної доброчесності;
- розробки завдань, що вимагають від студента індивідуального виконання.
- невідкладного припинення виявлених фактів нечесності, застосування до студентів виховних заходів або притягнення їх до академічної відповідальності згідно з цим Положенням.

5.3 Взаємодія з батьками та законними представниками:

Батьки або інші законні представники неповнолітніх здобувачів освіти є рівноправними учасниками освітнього процесу та зобов’язані:

- формувати у студентів усвідомлення важливості чесної праці, поваги до чужої інтелектуальної власності та необхідності дотримуватися правил академічної доброчесності.
- заохочувати дітей до самостійного виконання навчальних і виробничих завдань.
- сприяти закладу освіти у запобіганні та припиненні фактів академічної нечесності з боку дитини.

6. АКАДЕМІЧА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ

Адміністрація Центру зобов'язана забезпечувати прозорість управління, високі етичні стандарти та безумовне дотримання законодавства про академічну доброчесність на всіх рівнях керівництва.

6.1 Посаду керівника (директора) Центру не може обіймати особа, стосовно якої у встановленому законом порядку було зафіксовано факт порушення академічної доброчесності.

6.2 Призначення на посади заступників директора, старших майстрів чи інших структурних підрозділів Центру здійснюється з обов'язковим урахуванням їхньої академічної репутації. Перед призначенням (або подовженням контракту) проводиться перевірка кандидатів на предмет наявності раніше встановлених фактів порушень.

6.3 Представники адміністрації, голови методичних комісій та інші працівники, які виконують адміністративно-управлінські функції, зобов’язані:

- забезпечувати постійний та дієвий контроль за ефективністю роботи внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності у своїх підрозділах.
- своєчасно реагувати на скарги здобувачів освіти чи колег щодо порушень академічної доброчесності.

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

7.1. Визначення та ознаки порушень

7.1.1. Порушенням академічної доброчесності у Центрі є будь-яка дія або бездіяльність учасника освітнього процесу (здобувача освіти, викладача, майстра виробничого навчання чи представника адміністрації), що суперечить Закону України «Про академічну доброчесність», іншим актам законодавства або цьому Положенню.

7.1.2. Порушення академічної доброчесності характеризується однією або кількома з таких ознак:

- Обман: свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (або інших осіб), а також викривлення результатів власної чи чужої академічної або виробничої діяльності (зокрема фабрикація результатів лабораторних робіт, звітів із практики, кваліфікаційних пробних робіт, приховане використання штучного інтелекту тощо).
- Несправедливість: вчинення дій, які порушують рівність учасників освітнього процесу, а саме:
упереджене або дискримінаційне ставлення до студентів чи колег за будь-якою ознакою;
упереджене (занижене чи завищене) оцінювання знань або практичних навичок;
надання або отримання незаслуженої переваги (зокрема під час іспитів, заліків, конкурсів тощо);
застосування заходів академічної відповідальності, які є занадто жорсткими або не відповідають суті й важкості вчиненого проступку.
- Адміністративна або професійна бездіяльність: неприйняття (або несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання своїх прямих обов'язків, визначених законами чи внутрішніми актами Центру, або свідоме ігнорування фактів академічної нечесності з боку підлеглих чи студентів.
- Привласнення результатів праці (плагіат): використання результатів інтелектуальної чи творчої діяльності іншої особи (текстів, креслень, схем, технологічних карт, виробів, ідей) та видача їх за власні без належного посилання на справжнього автора чи джерело.

7.2 Презумпція академічної доброчесності та встановлення фактів порушень

7.2.1. У Центрі діє принцип презумпції академічної доброчесності. Будь-який учасник освітнього процесу вважається доброчесним, поки факт вчинення ним порушення не буде офіційно доведено і встановлено у порядку, визначеному цим Положенням.
7.2.2. Встановлення факту порушення академічної доброчесності є виключним повноваженням уповноваженого органу закладу — Комісії з питань академічної доброчесності. Жодна особа одноосібно не може оголосити учасника освітнього процесу порушником без проведення відповідного розслідування та офіційного рішення Комісії.
7.2.3. Порядок виявлення, розгляду та фіксації фактів порушення академічної доброчесності визначається та затверджується Педагогічною радою Центру на основі норм Закону України «Про академічну доброчесність», Закону України «Про освіту» та інших спеціальних законів.

7.3 Види порушень академічної доброчесності

7.3.1 У Центрі виділяються такі види порушень академічної та професійної доброчесності:

- Відчуження авторства: добровільна або примусова передача (продаж, дарування) прав на результати власної інтелектуальної чи творчої діяльності (дипломного проєкту, методичної розробки, технологічної карти, виготовленого виробу) іншій особі для використання під її іменем.
- Академічний плагіат: оприлюднення або подання як власних результатів праці інших осіб (текстів, креслень, схем, макетів) без належного посилання на автора чи джерело.
- Приписування авторства: включення себе до співавторів роботи (наприклад, колективного творчого чи методичного проєкту), до створення якої особа не внесла жодного творчого чи професійного вкладу.
- Самоплагіат: повторне використання здобувачем освіти/студентом або педагогом своїх раніше оцінених чи опублікованих матеріалів (проєктів, звітів, статей) у нових роботах без посилання на першоджерело.
- Фабрикація: вигадування даних чи результатів діяльності, яких насправді не існувало (наприклад, вигадування місця проходження або обсягів виробничої практики).
- Фальсифікація: навмисна підміна, коригування чи викривлення вже існуючих даних, результатів чи технологічних параметрів (зокрема підробка підписів майстрів у щоденниках практики, виправлення оцінок у журналах, зміна технічних вимог до робіт).
- Недоброчесне використання штучного інтелекту (ШІ): прихована генерація текстів, розрахунків, креслень або відповідей за допомогою нейромереж і подання їх як результату власної самостійної роботи без дозволу викладача або майстра.
- Недоброчесне оцінювання: умисне завищення чи заниження оцінок здобувачам освіти/студентам через особисте ставлення, родинні зв'язки чи матеріальну вигоду, а також оцінювання без чітких оприлюднених критеріїв.
- Несамостійне виконання завдання: подання на оцінювання роботи, яка була повністю або частково виконана іншою особою (батьками, одногрупниками, сторонніми особами на замовлення) замість самого студента.
- Недозволена допомога: надання сторонньої допомоги (підказки, передача заготовок чи шпаргалок) або використання не передбачених умовами завдання матеріалів, технічних засобів чи інтернет-ресурсів під час іспитів, заліків чи конкурсів професійної майстерності.
- Академічний саботаж: умисне перешкоджання іншим учасникам освітнього процесу у виконанні їхніх завдань, пошкодження чужих виробів, інструментів, лабораторного обладнання, приховування навчальних матеріалів чи видалення файлів колег/одногрупників.
- Інституційні порушення: системні дії або бездіяльність керівництва закладу освіти чи його підрозділів, спрямовані на приховування масових порушень доброчесності, видачу дипломів без реального навчання чи підробку освітньої документації.

7.3.2. Відповідно до чинного законодавства України, законами та підзаконними актами у сфері освіти і науки можуть визначатися й інші види порушень академічної доброчесності.

7.4 Види заходів реагування

У разі виявлення та доведення факту порушення академічної у Центрі, до порушника можуть бути застосовані такі заходи реагування:
- Виховні заходи: спрямовані на усвідомлення здобувачем освіти або працівником суті допущеного проступку, профілактику та запобігання подібним діям у майбутньому (проведення роз'яснювальних бесід, надання усних чи письмових зауважень, повторне вивчення правил академічної доброчесності).
- Притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності: застосування офіційних санкцій, передбачених законодавством та цим Положенням, залежно від статусу порушника (для студентів — академічні санкції, для педагогів та майстрів — дисциплінарні стягнення згідно з Кодексом законів про працю України).
- Реагування на порушення під час проведення конкурсів: заходи, що вживаються безпосередньо в межах конкурсних процедур, олімпіад чи виставок (попередження, дискваліфікація учасника, анулювання результатів етапу або всього конкурсу).
- Інституційні заходи реагування: дії, які вживаються на рівні Центру чи його підрозділів у разі виявлення системних порушень (скасування рішень атестаційних чи кваліфікаційних комісій, повторне проведення внутрішнього чи зовнішнього оцінювання якості освіти, кадрове переформатування робочих груп).

7.5 Порядок ухвалення рішень

Остаточне рішення про застосування заходів реагування на порушення академічної доброчесності ухвалює уповноважений орган Центру - Комісія з питань академічної доброчесності (або в окремих визначених випадках — Педагогічна рада чи директор закладу за поданням Комісії).
Заходи реагування безпосередньо під час занять або поточного оцінювання (наприклад, виховна бесіда чи вимога переробити завдання) можуть застосовуватися уповноваженою особою — викладачем чи майстром виробничого навчання, який безпосередньо зафіксував порушення, з обов'язковим подальшим інформуванням голови методичної комісії або заступника директора з навчально-виробничої роботи у разі систематичності проступків.

7.6 Академічна відповідальність

Академічна відповідальність є офіційним заходом забезпечення академічної доброчесності у Центрі. Вона полягає у застосуванні до особи, яка вчинила підтверджене порушення, конкретних санкцій, визначених Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти та цим Положенням.

Особа притягається до академічної відповідальності виключно у разі офіційного встановлення та доведення факту вчинення нею конкретного порушення академічної доброчесності.
До академічної відповідальності за порушення правил доброчесності може бути притягнута особа (зокрема здобувач освіти), яка на момент вчинення нею цього проступку досягла 14-річного віку.

7.7 Санкції за порушення академічної доброчесності

Санкція за порушення академічної доброчесності — це визначений законодавством та цим Положенням захід впливу на фізичну особу, яка вчинила підтверджене порушення. До особи, яка порушила академічну доброчесність, може бути застосовано одну або декілька санкцій одночасно.

7.7.1 **Санкції, що застосовуються до педагогічних працівників:**

- виключення зі складу колегіальних органів управління Центру з позбавленням права бути їхнім членом на строк до 3 років;
- позбавлення права участі в атестації та кваліфікаційній атестації здобувачів освіти на строк до 3 років;
- позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів чи програмах академічної мобільності на строк 3 років;
- відмова в рекомендації для присвоєння (підтвердження) педагогічного звання чи кваліфікаційної категорії під час чергової/позачергової атестації на строк до 3 років;
- позбавлення (непризначення) премій, надбавок чи інших заохочувальних виплат на визначений строк;
- винесення догани;
- звільнення з роботи (відповідно до Кодексу законів про працю України).

Примітка: Педагогічний працівник, якого притягнуто до академічної відповідальності, протягом одного року з дня набрання чинності рішенням не має права подавати документи на присвоєння йому педагогічного звання.

7.7.2 **Санкції, що застосовуються до здобувачів освіти/студентів:**

- зауваження;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку, іспиту тощо);
- повторне виконання навчального завдання (реферату, кваліфікаційної роботи, проєкту);
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання іменних чи додаткових стипендій, грантів на строк до 3 років;
- позбавлення стипендії на визначений строк (до 1 навчального року);
- відрахування із закладу освіти (як крайній захід за систематичні або грубі порушення).

7.7.3 **Санкції щодо вступників та учасників конкурсів:**

- припинення участі у вступному випробуванні чи конкурсі професійної майстерності;

- скасування рішення про результати конкурсу (в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення).

7.7.4 **Санкції щодо організаторів та членів журі:**

Особа, яка є членом приймальної комісії, оргкомітету, конкурсної комісії чи журі та вчинила порушення академічної доброчесності (наприклад, підробила результати, надала недозволену допомогу), виводиться зі складу відповідного органу та відсторонюється від проведення заходу.

7.8 **Принципи застосування санкцій та недискримінація:**

Центр застосовує диференційований підхід і може встановлювати різні за суворістю санкції залежно від повторності порушення, курсу навчання або важкості проступку.
Категорично забороняється встановлювати різні санкції залежно від джерела фінансування навчання (бюджет чи контракт) або будь-яких ознак дискримінації.

8. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

8.1. З метою виконання норм цього Положення в Центрі створюється Комісія з питань академічної доброчесності (далі – Комісія).
8.2. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення цього Положення та надавати пропозиції адміністрації Центру щодо вживання заходів відповідно до чинного законодавства України та локальних нормативних актів Центру.
8.3. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, законами України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про професійну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про запобігання корупції», Правилами внутрішнього розпорядку Центру, цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами України й локальними актами Центру.
8.4. Склад Комісії затверджується наказом директора Центру на підставі рішень (подань) педагогічної ради, органів учнівського самоврядування та батьківської спільноти. Строк повноважень Комісії становить 2 роки.
8.5. Комісія формується на засадах спільного представництва учасників освітнього процесу у кількості 9 осіб, до складу яких входять:
- 5 осіб — з числа педагогічних працівників Центру, які мають високі моральні якості та авторитет у колективі (за поданням педагогічної ради);
- 2 особи — представники здобувачів освіти від органу учнівського самоврядування Центру;
- 1 особа — представник здобувачів освіти від первинної профспілкової організації учнів Центру;

- 1 особа — представник батьківської спільноти від батьківського комітету (ради батьків) Центру.

У разі потреби до роботи Комісії (без права вирішального голосу) можуть залучатися інші представники академічної спільноти, які володіють спеціальними знаннями щодо предмета розгляду.

8.6 На першому засіданні Комісії з числа її членів шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів обираються Голова та Секретар Комісії.

8.6.1 Головою Комісії обирається виключно педагогічний працівник Центру.

8.6.2 Секретарем Комісії може бути обраний будь-який член Комісії, зокрема представник здобувачів освіти або батьківського комітету.

8.7 Організаційною формою роботи Комісії є засідання, які проводяться за вказівкою Голови у разі надходження заяв (повідомлень) про факти порушення академічної доброчесності або за потреби розгляду інших питань, що належать до компетенції Комісії.

8.8 Засідання Комісії є правомочним (має кворум), якщо на ньому присутні не менше 2/3 від її повного складу (тобто не менше 6 осіб), за обов'язкової присутності щонайменше одного представника від здобувачів освіти або батьківської спільноти.

8.9 Рішення Комісії приймаються шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів присутніх на засіданні членів. У разі рівного розподілу голосів, голос Голови Комісії є вирішальним. Рішення Комісії оформлюється протоколом, який підписують Голова та Секретар.

8.10 Комісія зобов’язана розглянути заяву (повідомлення) про порушення академічної доброчесності та надати адміністрації Центру остаточні пропозиції (висновок) у строк не пізніше 15 робочих днів із дня її офіційної реєстрації в закладі освіти.

8.11 У разі складності предмета розгляду або необхідності проведення додаткової експертизи (перевірки), за рішенням Голови Комісії строк розгляду заяви може бути продовжений, але не більше ніж на 10 робочих днів, про що письмово (або в електронній формі) повідомляється заявник та особа, стосовно якої розглядається питання.

8.12 Ініціювати розгляд питання про порушення академічної доброчесності перед Комісією мають право:

- будь-який здобувач освіти/студент Центру;
- будь-який педагогічний працівник або співробітник Центру;
- батьки (або законні представники) здобувачів освіти/студента;
- органи учнівського самоврядування, первинна профспілкова організація учнів чи батьківський комітет Центру.

Анонімні заяви чи повідомлення Комісією до розгляду не приймаються.

8.13 Будь-який учасник освітнього процесу, стосовно якого розглядається питання про порушення академічної доброчесності, має право на захист, що включає:

- бути вчасно (не пізніше ніж за 3 робочі дні) повідомленим про час і місце засідання Комісії;

- ознайомитися з усіма матеріалами перевірки та текстом заяви до початку засідання;
- брати особисту участь у засіданні Комісії та надавати усні чи письмові пояснення, спростування, докази;
- залучати для захисту своїх інтересів представника (для неповнолітніх здобувачів освіти/студентів — батьків або законних представників, для працівників — представника профспілки);
- оскаржити висновок Комісії або наказ директора про притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством України.

8.14 Повноваження Комісії:
- запрошувати на свої засідання заявників, свідків та будь-яких учасників освітнього процесу для отримання усних чи письмових пояснень;
- запитувати та одержувати від підрозділів і посадових осіб Центру необхідні матеріали, письмові роботи, результати тестувань, журнали обліку тощо;
- залучати до проведення експертиз кваліфікованих фахівців (викладачів-предметників, майстрів виробничого навчання) без права вирішального голосу;
- здійснювати технічну перевірку текстових матеріалів (робіт) на наявність ознак плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

8.15 За результатами розгляду Комісія надає директору Центру висновок із рекомендацією щодо застосування заходів відповідальності за порушення правил доброчесності.

8.16 Учасник освітнього процесу має право оскаржити рішення Комісії, подати апеляційну заяву на ім’я директора Центру протягом п’яти робочих днів із дня ознайомлення з висновком Комісії. Подання апеляції призупиняє дію рішення Комісії до ухвалення остаточного рішення директором, а накази про притягнення до відповідальності можуть бути оскаржені в судовому порядку або в органах управління освітою.

9. ПОПЕРЕДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

Для попередження недотримання норм та правил академічної доброчесності в Центрі використовується комплекс профілактичних заходів:

- ознайомлення здобувачів освіти/студентів, педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу з цим Положенням;
- інформування учасників освітнього процесу про необхідність дотримання правил академічної доброчесності й професійної етики;
- проведення семінарів, практикумів та консультацій із здобувачами освіти/студентами з питань правил опису джерел, оформлення цитувань і правильності написання навчальних, дослідницьких або кваліфікаційних робіт у Центрі;
- контроль з боку голів методичних комісій, керівників курсових та кваліфікаційних проєктів (робіт), членів кваліфікаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень чи відомостей;

- перевірка робіт на наявність ознак плагіату за допомогою спеціалізованих програмних засобів та (або) шляхом експертної оцінки педагогічними працівниками перед допуском до захисту.